

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdākcija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 30 kap. ant atskiro lapo 15 kap.
Už nekrologus imama kaip už apgarsinimus.

№ 10.

Kaunas. 21 d. vasario 1906 m.

Pirmi metai.

 BroLIAI Lietuviai! Neužilgo prasidės rinkimai į Valstijos Seimą. Rinkkite vyrus mylinčius šv. Katalikišką tikėjimą ir lietuvišką kalbą. Beto, reikia dar kad jūsų atstovai būtų augštesniuoju mokslu, idant jie suprastų jūsų reikalus ir mokėtų už juos užtaryti nuvažiaavę Peterburgan į visos Valstijos Seimą.

Jo mylistos Šviesiausio Žemaičių Vyskupo Grometa neseniai atskaityta kiekvienoje mūsų Vyskupijos bažnyčioje per du atvėju. Bet gali atsirasti tokie, kurie tuokart nebuvo bažnyčioje, kai buvo skaitoma toji Grometa; o terpu klausiusiųjų bažnyčioje, kaikurie rasit neaiškiai girdėjo, gal ne kiekvieną žodį permėnė. Todėl, Jo Mylistai Vyskupui leidžiant ir savą palaiminimą suteikiant skaitysiantiems šitą Jo Grometą, „Nedėldienio Skaitymę“ talpiname ją ištisai, žodis žodin.

Miečislovas-Leonardas

iš Dievo mielaširdystės ir Apaštoliško Sosto mylistos

ŽEMAIČIU VYSKUPAS

Visiems vierniems mūsų Vyskupijos

Pasveikinima ir piemeniška palaiminima.

Apie praėjusius metus galima yra pasakyti, kad buvo tai metai nepaprastų atsitikimų, vienkart didžiū ir sunkių.

Kruvina karė Tolimųjų Rytų šalyje, streikai ir sumišimai padarė suirimą visoje Rusijos cėsorystėje. Iš visų kraštų pasikelė vienas didis balsas, vienas didis šaukimas, reikalaujās permainymo užvesto Rusijos cėsorystėje rėdo ir pataisymo padėjimo visų gyvenančių Rusijoje žmonių. Valdininkai ir pavaldiniai, mokyti ir nemokyti, savininkai ir darbininkai—visi pradėjo mislyti ir aiškiai kalbėti apie tai, kokie turi būti apsėjimai vienu su kitais, vyresnybių ir pavaldynių, savininkų ir darbininkų, turtinų ir beturčių,

idant kiekvienas turėtų tai, kas jam priguli pagal teisybės, idant kiekvienas igytų pagerinimą savo dvasiško ir kuniško buvio. Bet mislydami ir rupindamiesi apie šiuos dalykus, vieni vienaip, kiti kitaip nori palengvinti vargingą žmonių gyvenimą, ir atsirado be mažo ko tiek visokių nuomonių, kiek galvų.

Ir pasidarė didis suirimas. Atsirado partijos, vienos kitų neapkenčiančios, pradėjo ginčytiesi ir muštiesi terpu savės ir su cėsorystės kariūmene, ir liejosi kraujas po miestus ir sodžius neviename krašte plačios Rusijos.

Šitų tolimų nesutikimų ir muštynių garsas atėjo ir pas Jus, pasiekė ir Jūsų ramias tribeles. Ir terpu Jūsų, Mieliausieji, vaikštinėja jaunikičiai, tankiai suvisu Jums nepažystami ir nežinomi, ir įkalbinėja Jums, būk atėjęs jau laikas nebeklaudyti valdžios ir suvisu ją panaikinti, o užvesti naują savo valdžią ir savo tvarką. Jie skelbia Jums, buk nebereikia jau mokėti arendų ir mokesčių, kursto Jus atimti žemę ir miškus nuo turtingesniųjų žmonių; jie teipogi stengiasi pažeminti Jūsų akyse Jūsų dvasiškus vadovus, juokiasi iš Jūsų tikėjimo ir dievobaimingo gyvenimo, norėdami pakrutinti tą tikėjimą Jūsų dušiose, ir išplėsti jį o draug su tikėjimu nutildyti ir saužinės balsą. Karštai kalba jie Jums apie didį vargą, apie Jūsų sunkų padėjimą, prižadėdami Jums liuosybę, lygybę ir brolystę tolesniame laike, draug su turtais ir su visokiomis gerybėmis.

Zmogus klausydamas tokių pamokslų, iškarto pats nežino, ką apie tai mislyti, palengva gi pradeda pasiduoti tokiems pamokslams ir kurstymams, o ne vienas ir suvisu išklysta iš gero kelio.

Iš kai-kurių kraštų plačios vyskupijos apturime žinias apie prisisavinimą svetimos žemės, iš kur kitur apie išskirtimą svetimo miško, o dar išskirtur apie atstatymą kaikiurių perdėtinių ir panaikinimą jų daiktų ir turtų. Jus, Mieliau-

sieji, kur tokie darbai atsitiko, klausiamo, ar Jums šiandien geriau yra? Ar igyjote gi Jūs pagerinimą gyvenimo ir padauginimą turtų, kuriuos Jums prižadėjo nepašaukti mokytojai ir netikri pranašai? Ištolo girdime Jūsų atsakymą, kad šiandien Jums nekiek negeriau, ir kad dabar Jums dar blogiau, neg buvo pirma, nes į miestelius ir sodžius atėjo kariumenė, netikri pranašai pabėgo, o vargšams žmonelėms prisėina kentėti dar didesni prispaudimai. Su didžiu širdies skaudėjimu turime pasakyti tai pat, ką pasakė Pranašas Izajošius: „*Suvedžiojo mano žmones, sakdami jiems: ramybė, ramybė, o ramybės nėra; apsišėmė gydyti sopulius mano žmonių, bet pradėjo tai daryti visublogiausiu budu*“ (Is. 3.12, 10.13).

„*Suvedžiojo mano žmones*“, nes nori statyti rumus be pamatų, be Dievo, be tikėjimo. Išganytojas mūsų Jezus Kristus savo krauju ir smertimi atpirko žmones, o persavo krauju ir smerti ant Kryžiaus tapo pamatais gyvenimo kaip kiekvieno atskiro žmogaus, teip ir visos žmonijos. Jis stojosi vienvieniu „*keliu, tiesa ir gyvenimu*“ (Jon. 15.6). Jo mokslo niekas neišplėš iš žmonių širdžių ir iš žmonių gyvenimo, niekas nepastatys stipro rumo ant kitokių pamatų, neg ant tų, kurie padėti yra ir kuriais yra Jezus Kristus“ (I Kor., 3.11).

Ant tų pamatų, „kuriais yra Jezus Kristus“, parentas buvo gyvenimas Jūsų senelių ir prosenelių jau nuo 500 metų. Mokslas Jezaus Kristaus yra Jūsų širdyse ir Jūsų protuose, jis rėdo visą Jūsų gyvenimą, ašmiečia Jūsų džiaugsmus, palengvina Jūsų nuliudimus, sumažina Jūsų vargus ir prispaudimus. Todėl kiek kartų ateina pas Jus žmonės, kurie, ar tai sakdami jums pamokslus, ar tai dalinėdami Jums raštus ir knigeles, išjuokia Jūsų tikėjimą, peikia šventą Bažnyčią, stengiasi pakrutinti iš pamatų Jūsų krikščionišką gyvenimą, žinokite, Mieliausieji, jog yra tai didžiausi Jūsų neprieteliai; neklausykite jų pamokslų, neskaitykite tokių raštų, nes galite prarasti visubrangiausią daiktą—šventą tikėjimą. Praradę gi tą visubrangiausią turtą, pajustumėte savo dušiose didį nuliudiną; Jūsų gyvenimas čia ant žemes pasidarytų daug sunkesnis ir vargesnis, neg buvo, o ateinančiame gyvenime reiktų bijotiesi smarkaus Dievo Sudo.

Mylėdami šventą tikėjimą ir pildydami jo prisakymus, atminkite, Mieliausieji, jog tikėjimas yra keliu, tiesa ir gyvenimu mūsų. Yra jis keliu, nes rodo mums, kur turime vaikščioti terpu tamsybių ir klaidingų šio gyvenimo kelių, jis yra tiesa, nes moko mus, kaip turime elgtiesi ir kaip turime žiūrėti ant visokių mums paduodamų mokslų; jis yra mūsų gyvenimu, nes veda mus į amžiną gyvenimą ir čia ant žemės parodo mums, kaip visų geriausiai ir visų protingiausiai gali būti aprupinti visokie reikalai mūsų žemiško gyvenimo.

Kai ateina pas Jus žmonės, vadinami socialistais, jų kalba tankiausiai esti tokia: Jus vargdieniai ir beturčiai vieni darbuojaties, liedami prakaitą, kitigi visokie savininkai, kunigai, valdininkai, ponai nieko nedirba; jie valgo duoną, Jūsų prakaitu uždirbtą ir visako turi apšėiai. Jus gi darbininkai ir penėtojai badą kenčiate, visokiais vargais esate prislėgti. Susiskaitykite. Juk Jūsų milijonai. Jūsų didi galybė. Kodėlgi vaitojate? Susivienykite ir parodykite savo galybę. Visa kas bus Jūsų. Atimti žemes, miškus, dvarus, turtus, pinigus: iš visų šitų daiktų padaryti vieną didį turtą ir atiduoti jį visiems. Tegul tam tikri valdininkai valdo šį didį turtą. Tegul kiekvienas darbuojasi ir tegul kiekvienas apturi iš to turto tiek, kiek jam butinai reikia. Tada nebus jau turtingų ir nebus beturčių: kiekvienas turės kas jam yra reikalinga ir visi bus lygus.

Girdėdami tokias kalbas, atminkite, Mieliausieji, jog Dievas sako: „*Nevošk; negeisk nei namų, nei tarno, nei tar-*

nitės, nei jaučio, nei asilo, nei lauko. nei jokio daikto, kuris yra artimo tavo“. Dievas pats tai sako, Dievas gi negali apsirikti. Gražiai kalba socialistai, kad galis būti vienas bendras turtas ir kad galima esą padaryti, idant nebutų nei turtingų, nei beturčių, bet jų kalba yra priešinga žmogaus protui ir neišpildoma. Pamislykite tikrai patis apie tai ben kiek. Žinote, Mieliausieji, kad ukininkas ant savo žemės geriau ir rupestingiaus darbuojasi, neg samdininkas ant svetimos dirvos. Teipogi tankiai girdite, kad tėvui numirus, jo sunus nesako: tegul bus bendras paliktas mums turtas, ir darbuokimės visi draug, bet tuojaus dalinasi tėviškę ir kiekvienas darbuojasi ant savo dalies. Dėlkogi teip dedasi? Dėlto, kad kiekvienas nori darbuoties dėl savęs, nes kiekvienas gerai tai supranta, jog kuogeriau ir rupestingiaus jis darbuosies, tuo daugiau galės uždirbti ir per tai pagerinti savo buvį. Todėl, jeigu butu vienas tikrai bendras turtas, ir jei niekas neturėtų jokio savo daikto, tai kiekvienas mislytų ir rupintusi apie tai, kad nesumažint savo sveikatos, kiekvienas žiurėtų ir lauktų, kad kiti dirbtų, tai gi bendras turtas palengva išnyktų ir pasidarytų visiems bloga.

Socialistai pagal savo norų ir prašymų jau keletą kartų turėjo savo žemes, kaip antai Afrikoje, ir savo fabrikus, kaip antai Francijoje ir Amerikoje, bet kiekvienas iš jų tolinosi nuo darbo, gailėdamas savo sveikatos, kiekvienas žiurėjo ir laukė, kad kiti dirbtų, ir tēp jų gospadorystė iškrypo ir išnyko.

Nuo pat išsiplėtimo žmonių po visą žemę visur ir visados buvo ir yra šis žmonių noras turėti savus daiktus ir savus turtus. Bet kaip žmonės vieni yra stipresni, kiti silpnesni, vieni gali daugiau, kiti mažiau, vieni rupestingai darbuojasi, kiti gi tinginiuoją, teip ir turtais, jų darbais ir rupešniais uždirbti, negali būti lygus.

Žinoma, verksmingas yra toks žmonių padėjimas, kad vieni maža tedarbuojasi, o turi viso ko apšėiai, kiti gi ir labai vargsta, o vienok badą kenčia, bet ši nelygumą žmonių padėjime gali kiek tiek sumažinti tikrai teisybė ir krikščioniška meilė. Krikščioniška teisybė liepia kiekvienam savininkui tiek užmokėti darbininkams, kad jie ir patis galėtų prideriančiai gyventi ir savo šeimynas išpenėti ir apdengti.

Krikščioniška meilė nedaleidžia apseitį su darbininkais, kaipo su vergais arba darbo mašynomis, bet liepia žiūrėti ant jų, kaipo ant brolių, šeimynų tėvų ir naudingų draugystės sąnarių. Meilė neapleis darbininko ligoje, priepolyje ir reikale. Jeigu visi žmonės pildytų išganytojo mūsų prisakymą: „*mylėsi savo artimų, kaipo pats save*“ (Mat. 22.23), tai kaip pirmuosiuose krikščioniško tikėjimo amžiuose ir kaip dabar katalikų klištoriuose galėtų būti terpu žmonių ir turtų bendrystė ir tikra brolystė.

Pradedant nuo karalius net lig pavargėliui visi paeiname nuo tų pačių pirmųjų mūsų tėvų, visi esama atpirkti tuo pačių krauju Dievo Sunaus Jezaus Kristaus. Jis visus mus peni savo Kunu ir Krauju, visus mus suvienija savo širdyje. „*Nes kaipo viename kune daug turime sąnarių, o visi sąnariai ne vienoki turi darbą; teip daug mūsų esame vienu kunu Kristuje*“ (Rym. 12.5.6). Žmogaus kune kiekvienas sąnarys turi savo paskyrimą: vieni kitiems tarnauja, vieni kitus šelpia. „*Ir negali sakyti akis rankai: aš tavęs nereikalauju; arba vėl galva kojoms: nereikalauju jusų*“ (I Kor. 12.21). Tankiai prilyginama esti žmogaus kunui žmonių draugystė. Nes žmonių draugystėje turi būti visokios vyresnybės, visokie pašaukimai, dvasiški ir svetiški, visokie užsišėmimai ir visokie žmonių padėjimai. Visi yra butinai reikalingi ir visi tarnauja vieni kitiems. Dėlto tai jokia žmonių draugystė negali tvirtai stovėti be valdžios ir be tvarkos. Visų didžiausias darbas kiekvienos draugystės

yra tai vesti žmones prie Dievo. Į dangišką tėvynę edva mus valdžia dvasiška, apie pagerinimą gi žmonių buvio ant žemės rupinasi svietiška valdžia. Ir svietiška valdžia turi būti paremta kaip ant pamatų kokių, ant teisybės ir meilės. Kaip Dievas, visos pasaulės valdytojas, daro, taip pat ir vyresnybės turi daryti, t. y. valdyti teisingai ir mielaširdingai, vieno daikto tiktai tejieškodamos ir tetrokšdamos, kad visiems žmonėms būtų kaskart geriaus, labiausiai gi silpniesiems, vargdieniams, beturčiams. Iš antros gi pusės visi pavaldiniai turi užlaikyti tvarką ir pildyti įstatymus, nes tiktai taip elgdami gali ramiai gyventi ir naudoties iš savo darbo ir vargo vaisių. Todėl, jei ateis pas Jus, Mieliausieji, netikri pranašai ir pradės Jums kalbėti: nereikia jokios valdžios, žmonės patys yra sau valdžia, žmonės patys yra dėl savęs aukščiausiu ponu ir valdininku—neklausykite jų, netikėkite jiems. Kolei žmonės gyvės ant žemės, bus ir valdžia. Jeigu kada nors pranyktų valdžia, tai draug pranyktų ir tvarka, pranyktų žmonių darbo ir vargo vaisiai, pakiltų baisus nesutikimai ir kruvinos muštinės ir taip artintusi galas žmonių draugystės.

Mieliausieji! apie visus tuos, kurie taip daug kalba apie Jūsų galybę ir kurie apie tai tiktai rupinasi, kad jų kalba Jums patiktų, turime pasakyti tą pat, ką seniai pasakė Pranašas Izajošius apie Izraeliaus suvedžiotojus: „*Kurie nori tau patikti ir kurie tave vadina laimingu, tie tave apgauna ir kelią vaikščiųimų tavo išvarto.*“ (Izai. 3,12).

Ne nuo žmonių paeina valdžia ir ne žmonių valia suteikia įstatymams tvirtybę, nes ant žmonių ir ant visos žmonijos yra Dievas ir jo šventa valia. Visi žmonės draug negali valdyti, bet jie gali prisidėti prie valdymo išrinkdami savo atstovus. Dabar, Mieliausieji, daleista mums išrinkti atstovus į Cesorystės Seimą. Tame Seime jie galės prisidėti prie apsvartymo ir įvedimo naujų įstatymų. Taigi galite tikėtis tokių įstatymų, kokius pasiseks gauti Jūsų atstovams. Tokius gi turėsite atstovus, kokius Jūs patys išrinksite, o Jūsų atstovai tokių reikalauja įstatymų, kokia yra jų dvasia, koks yra Jų tikėjimas ir kaip jie pagal savo tikėjimo žiuri ant visokių daiktų. Taigi rinkite atstovus tokius, kokiais Jus patys esate: gerus katalikus, mylinčius Dievą, o dėl Dievo mylinčius mus visus ir visą mūsų kraštą. Tokie atstovai neparduos savo saužinės ir neapgaus savo rinkikų. Atėjus gi laikui rinkimų, visi rinkite; kas nerenka, tas nesirupina apie savo reikalus. Kas rinktų žmogų svetimo tikėjimo ir svetimos dvasios, tas nesirupintų nei apie savo naudą, nei apie kitų reikalus.

Šiame paskutiniame laike visiems sunku ir vargu gyventi. Žiurdami aplink, visur matome didį sumišimą ir suirimą. „*Tiesas, kaip sako Pranašas—Karalius, atsitolino nuo sunų žmonių*“, o jų vietoje prasiplatino melagystės, apgaudinėjimai, apkalbėjimai. Sirdyse vienu išigalėjo pavydėjimas ir neapkentimas, širdyse gi kitų atsirado baimė ir neramumas. Žodžiu sakant šiandien blōga, o kas bus rytoj, niekas nežino. Tokioje gadyneje norėtumem buti su Jumis, Mieliausieji, norėtumem palengvinti Jūsų vargus, nelaimes, prispaudimus. Norėtumem pasikalbėti su kiekvienu iš Jūsų, parodyti Jums gerą kelią, apsaugoti Jus nuo suvedžiojimų ir melagysčių. Dvidešimti su viršumi metų esame Jūsų Piemeniu. Pildydami Kristaus siuntenybę lankėme Jūsų bažnyčias ir koplyčias; birmavojome Jūsų vaikelius ir mokinome Jus visus. Jus gi po savo bažnyteles ir po savo sodžius, ant kelių ir prie kryžių—sveikindavote Mus su džiaugsmu ir išreikšdavote savo meilę ir prisirišimą, kaip geri vaikai savo dvasiškam Tėvui. Taigi priimkite tą Musų raštą, kurį Jums siunčiame, kaip priimdavote Mus pačius. Prijunkite tuos Musų trumpus pamokymus apie Šventą tikėjimą, apie savastį, apie valdžią ir tvarką ir apie jų reikalingumą. Matydami, kaip nepašaukti

mokytojai Jus apgaudinėja ir į kokią nelaimę jie Jus veda, Mes negalime tylėti, nes ant Dievo sudo Mums reiks atsakyti už pavestas Musų rūpesniui aveles.

Dar tuo pačiu Musų raštu skelbiame Jums, jog Jūsų dvasiškiems vadovams kunigams Musų yra liepta kitu raštu ateinančiame Didžiajame Pasninke visose parapijų bažnyčiose įsteigti nors trijų dienų rekolekcijas, arba, kur bus reikalas, ir penkių dienų. Šitie dvasiški užsijemimai padės Jums geriaus atlikti Velykų spaviednę ir parodyti Jums, kaip turite pataisyti savo gyvenimą. Juk per visą savo gyvenimą ant žemės žmogus turi rūpintis apie pergalėjimą pagundinimų, apie išsimokėjimą už savo griekus ir nusidėjimus ir apie užsipelnymą amžinos laimės ateinančiame gyvenime. Dėlto tai reikia skaityti už veltui praleistą tą mėnesį, tuos metus, kuriuose nieko neuždirbo dėl amžino gyvenimo. Už nelaimingas gi reikia laikyti tas valandas, kurias pergyvenome rustindami Dievą, nes par tai užtraukėme didžią skolą, kurią reiks užmokėti ar šiame, ar ateinančiame gyvenime. Bet ne veltui Dievas pasakė: „*Laikė susimilėjimo išklausiū tave, laikė išganymo susėlpiū tave*“. Tokiu laiku susimilėjimo ir išganymo yra šios Didžiojo Pasninko rekolekcijos, prie kurių Jus, Mieliausieji, kviečiame, ir kuriose Dievas par apmislyjimus tiesų tikėjimo, skaitymus dvasiškų daiktų ir skelbimus Dievo žodžio šaukia mus ypatingai prie pakutos ir greičiaus neg, kitame laike, suteikia mums savo mylistas. Taigi jei laike šitų dvasiškų užsijemimų išgirsite Dievo balsą, neužkietinkite savo širdžių, bet pagrižkite prie Dievo „*pasninke, maldoje ir verksme*“ (Isajošius).

Antra nauda, paeinanti iš šitų dvasiškų užsijemimų, yra tai bendrios maldos, kuriose prašysite Dievą reikalingu sau mylistų. „*Kur du ar tris yra susirinkę vardan mano, ten ir Aš esmu terpu jų*“ pasakė Išganytojas, parodydamas per tai naudingumą ir galingumą tokių maldų. Taigi kai suklaupę prieš šventus Altorius, melskities, prašykite, Mieliausieji, Išganytoją, idant teiktusi atitolinti nuo mūsų visokius vaidus ir nesutikimus. Juk Išganytojas mūsų neišpasakytai mus numylėjo ir rumirė už mus ant Kryžiaus, norėdamas suteikti tikrą atilsį kiekvienai dušei. Todėl melskite ir prašykite Išganytoją: kad pranyktų terpu Jūsų visokie vaidai ir nesutikimai, kad prasiplatintų terpu Jūsų teisybė ir meilė; kad būtų vienybė ir sutikimas terpu avelių ir piemenų, terpu vaikų ir tėvų, terpu valdininkų ir pavaldinių, terpu tarnų ir gaspadorių, terpu darbininkų ir darbdavių, terpu turtingų ir beturčių, ant galo terpu visų tautų ir kiekvienoje šeimynoje, ir visoje žmonių draugystėje.

Dėl išprašymo nuo Dievo taip reikalingos šiandien vienybės ir sutikimo per užtarymą Nekaltai Pradėtos Š. Panelės visiems vierniems Mūsų vyskupijos užduodame kalbėti kasdien per visą Didįjį Pasniną po tris Sveiką Mariją.

Saldžiausiai Širdžiai Jezaus Jus atiduodame, Švenčiausiai Dievo Motinai Jus visus pavedame ir iš visos širdies jus laiminame: Vardan Dievo Tėvo ir Sunaus ir Dvasios Šventos. Amen.

Rašėme Kaune 1906 metuose Sausio 30 dienoje.

† MIEČISLOVAS *Žemaičių Vyskupas.*

P. s. Šita grometa turi būti perskaityta iš sakyklų dukart pa- greičioms nedėldieniais arba šventadieniais po Evangelijos, pamokslu vietoje.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

ORAS. Bet daug prisieda ir paties žmogaus berupestis apie savo sveikatą. Daug ligų siaučia šian dien vien tik todėl, kad žmonės nesirupina jų priežastimis. Kur atsikreipsime, visur regime teip vadinamą orabaimę. Dagi tankiai pagiria tą oro baimę tie, kuriems nepriderėtų pagirti. Yra tai kaikurie gydytojai. Jiems reikėtų rupintis užbėgti ligai už akių, pamokyti žmogų kaip apsidrausti nuo nelaimės. Geras, šviežias, pilnas malonios rugšties oras, nevodija nei sveikam, nei ligoniui, nei paaugusiam, nei vaikui. Jeigu koks amatninkas, ar pabirkos darbininkas nevisuomet gali išsisaugoti nuo blėdes, kurią jam daro stovėjimas bjauriame, sugadintame, žmonių prakaitu atsiduodančiame ore, tai visgi namie, savo gričioje, miegamiam kambaryje jis galėtų pravėdinti, atnaujinti orą, atidaręs duris, ar langą. Bet kur tau! Stovi kone kruvoje keturios, penkios lovos—kaikada ir daugiau—miega visa šeimyna, e lango niekas neketina atidaryti. Rasi, stovi dar kiti rakandai: rubų spintos, krasės, krebšiai su sudėvėtais skalbiniais ir kiti baldai, kurie dar labiau susiaurina gričio ruimą ir sumažina miegantiems teip reikalingą kvėpavimui orą. Ko čia besistebėti, kad tokie miegamieji kambariai ne tik nesuteikia žmogui atilsio ir ramybės po dienos darbo ir nuovargio, tečiaus pasidaro lizdas įvairių ligų ir baisus įrankis gyvenimo sutrumpinimui! Kaip nesvietiškai yra pagadintas tokiuose kambariuose rytmetinis oras, sunku apsaityti nēt! Įėjus išlauko tokian kambarin, reikia nenoroms užsikišti nosį, kad nejaustumai tenai esančio dvoko. Ir kas per dyvai, juog žmonės dejuoja, esą nēkiek nepasišlėję, galva esanti lyg apsvaigusi, sąnariai—lyg švino. Prisieina gerai prasivaikščioti, kuolaik atsitaisysi po nepaprasto ir sveikatai vodingo miego. Yra žinomas dalykas, juog kunas garuoja naktį smagiau, neg dieną ir juog plaučiai dumia per miegą uoliau ir giliau. Tuomitarpu nėvienas langas neatidarytas, miega kruvoje daug žmonių viename kambaryje, vienas užnuodija kitą įkvėpudamas ir iškvėpudamas svetimus garus vietoje sviežio ir tyro oro. Vietoje malonios rugšties miegalis įtraukia savin kanakokį teršėlą įvairių—įvairiausių pelėsių, ligos ir džiovos sėklų. Taigi, butinai reikia žiemą ir vasarą atverti naktį apatinės ir viršutinės stiklo durelės. Per apatinės įeina sviežias oras, e per viršutinės išsibruka laukan sunaudotas ir pagadintas. Bet ir dieną reikia vėdinti gulamąjį kambarį per visus metus ir visuomet, kad sviežias oras sunaikintu blėdingus ligų daigus, kurie laikos patalynėje ir kabinas ant sienų ir lubų. Kambarių pravėdinimas yra geriausias visokių piktų grybelių išnaikinimas.

Nešvariai yra užlaikomi ir kiti kambariai: valgomieji ir dirbamieji. Retai kas juos valyja, retai šluoja, vėdina. Neleidžia nei dulkėms išeiti, tuojau uždaro visus kraštus. E dulkės yra plaučių ēdžios, džiovos gimdytojos. Malonus Skaitytojau! Tu atsakysi man, juog vasarą yra galima atidaryti langą, bet ne žiemą. Nes malkos kaštuoja, lauko negi sušildysi. Tavo teisybė! už malkas reikia mokėti pinigų. Ale nepamiršk, ką užmokėsi už kurą, to nebemokėsi daktarui ir vaistyklei (aptiekai). Juk liga yra apmokama, kaikadą ir gan brangiai. Užtat stengkis, kad sau padarytumai atsakančias ir sveikas gyvenimo sąlygas ir pamatysi galų-gale, juog tavo kunas ir dvasia pelnė, juog tavo sveikata pagerėjo, nors išspradžios butumai sunkiai į tai pats tikejės. Pakol tau rodysis ir tu svajosi, buk sviežias oras naktį kenkia, patol tu busi ligonis ir nukeipės ir numirsi ankščiau, neg reikėjo mirti. Niekuomi nėra galima išteisinti klaidžios nuomonės—ji tikrai yra klaidi—buk sviežias oras vėdijęs žmogui dieną ir naktį. Meilutis Skaitytojau! tu suseksi tuojau šitą klaidą. Pravėdink tiktai protingai tavo miegamąjį kambarį teip dienos akyje, kaip ir naktyje. Nūsikratyk nuo netikusios baimės ir netikėk, buk pravėdinimas gali kenkti tavo sveikatai, buk tu galėtumai nušalti myriop. Pasijautęs išryto budresnis, su linksma galvą, pats pasakysi, juog sviežias oras pastiprino tavę. Zinonia, vėdinant gulamąjį kambarį, nereikia gulėti popat langu. Reikia saugotis, kad priešaiš nebutų kokios skylės, nes pasidarytų kiauraputis ir užgautų tą kuno pusę, kuri rastus viršuje. Kiauraputis yra įpač blėdingas sušilusiam, e patalynėje konevisuomet prisieina sukaisti. Tolesniame pašnekesyje dar sykį pagrišime prie gryno oro įtekmės ir nurodysime, kaip micgas tokiame ore yra sveikas ir ramus. Bet ne vienas nešvarus oras gimdo daugybę ligų pas žmones, yra dar ir kitos svarios priežastys, kurias išeiliosime po vieną.

(toliaus bus).

Kokių mėšlų reikia dirvai, kad javai gerai užderėtų.

(T a s a.)

Apsejimas su mėšlais, išvežus ant lauko.

Šiame dalyke labai svarbu, kad mėšlai išvežti ant dirvos, kaip tik iš vežimo tuojaus ir butu iškapstyti po dirvą, o negalima laikyti juos kruvelėse nei per keletą dienų. Dėlto kad mėšlų kruvelės greitai pradeda kaisti, o jiems sukaitus išgaruoja visugerieji syvai, nekurie į žemę susėda, ir ant tų vietų javai arba sugula, arba išdega, ir nei pusės naudos iš mėšlų tuokart negaunama. Jeigu kartais atsiranda kokia kliutis, neleidžianti iškapstyti mėšlus tuojaus po išvežimo ant lauko, tuokart krauti juos į dideles kruvas šiteip: apačion papilk klodą žemių, paskui dėk klodą mėšlo ir sumindyk; tadą vėl antpilk klodą že-

mių ir klodą mėšlo ir sumindyk, ir teip toliaus; pagaliaus visą kruvą apdėk žememis per 15 colių storai. Sergėkies, kad tokių kruvų nesukrautum ant nuokalvių (pašliedinių) vietų, dėlto kad tuokart lietūs išplautu mėšlų syvus.

Bemaž ko ne visuomet iškapščius mėšlus po dirvą, tuojaus pat reikia ir aparti. Įpatingai tai pritinga dirvoms šaltoms ir kietoms. Prie to, mėslai tuojaus apartieji ant ilgesnio laiko įkrečia dirvą.

Ant kalnuotų vietų vėl naudinga, tuojaus aparus mėšlus, kad lietūs nenuplautu žemyn. O jei nori, kad mėslai ant trumpo laiko bet stiprai įkrėstu žemę, tai iškapstęs mėšlus, neark tuojaus—palaikyk mėšlus ant viršaus dirvos: tadą lietūs ištirpina mėšlų syvus, kurie susigers į žemę, žemė greitai suriebės, ale tiktai ant trumpo laiko. Aparti mėšlus reikia negiliai: kad tik akėčios neišvelka mėšlo, tai ir gerai. Niekuomet neark mėšlų šlapiai, bet palukėk lig žemei apdžiūstant.

Šviežius šiaudingus mėšlus reikia vežti ant kietųjų ir šaltųjų dirvų, kurios nuo to pasitaiso: šila, pursta, džiūsta, atsigaua oru. Lengvoms žemėms nedera šiaudingieji mėslai, dėlto kad pardaug sušildo ir išdžiovina. Pelkių (balų) juodžemiui nereikia mėšlų, nės jis užtektinai turi derliujų syvų (azot).

Arklių ir avių mėslai juo tinka molijoms, galvijų—lengvoms žemėms, kiaulių—labai karštoms žemėms, smiltynams. Kiaulių mėslai reikia maišyti su kitais. Mėšlų skystimas (srutos) naudingi smiltynams ir pievoms (laistyk ant visiškai sausos žemės, bet ne ant šlapios nei po lietui); reikia jį atleisti vandenim, dėlto kad pats vienas yra par stipras—gali nudeginti šakneles; skystimas tuojaus yra šaknelių iščiulpiamas iš žemių, todėl tiktai ant trumpo laiko pasotina augalus. Daržovėms jis labai tinka.

Visoki gatunkai dobilų, seradela, lucerna ir visi plešteklaipiai neatsimoka už gyvuolių mėšlus. (Kaip buvo augščiau pasakytą).

Mėslais apibarsto nekurius jaunus augalus dėl apsergėjimo nuo iššalimo.

Apsejimas su mėslais kutėse (arba gurbuose).

Kaip brangūs yra artojai mėslai, to nei aiškinti nebereikia. Bet reikia mokėti užlaikyti juos, kad nepagestu. Mokėjimas apseiti su mėslais yra tai elementorius ukiškojo mokslo, ir kiekvienam ukininkui reikia nevien žinoti it poterius iš atminties, bet ir įvykdinti praktikoje, ir tuokart tiktai galima pamislyti apie pagerinimą savo ukės per pirktinius mėšlus, per sėjamuosius pašarus, per pagerintuosius padargus.

Per ką mėslai genda?

Per išdžiuvimą, per sukaitimą, per išplovimą vandenimi, per gausų priėjimą oro.

Tai kaip gi reikia užlaikyti mėšlus?

Pirma, neleisk mėšlų skystimą ištekėti iš kučių arba susigerti į aslą.

Antra, neprileisk vandenį iš oro įtekti į kutes lytaus arba upelio paveiksle.

Trečia, nelaikyk šaltiniuotų (arba versmėtų) kučių.

Visigeriausiai užsilaiko mėslai kutėse po gyvuoliais, dėl šitų priežasčių. Mėslai tuokart vien yra gyvuolių primindžiojami, per tatau oras neturi liuso priėjimo. Gyvuolių šlapimai neleidžia mėslui išdžiuti, ir patis skystimai niekur neišteka, nepranyksta, bet į mėšlą susigeria. Kutėse mėslas išlengvo tepūsta, dėl to kad oras ten stovi maž-daug vienodas. Kučių aslai reikia buti iš molio supluktai arba bent akmenimis angščiai išgrįstai, kad gyvuolių šlapimai nesėstu į žemę. Smulkiomis torpėmis išbarsčius aslą, labai yra naudinga, dėl to kad jos tuojaus sugeria liekų šlapimą. Gyvuolių ēdžioms reikia buti pakeliamoms, dėl to kad mėšlo klodai kraunasi vien augštyn. Žinoma, prie to pakratalo (pakraiko) reikia turėti užtenkamai, o šiaudų mažai teturint, reikia juos pavaduoti lapais, kemsais, torpėmis, samanomis (kiminiais), paparčiais, visokiomis piktažolemis ir kitais panašiais dalykais.

Bet kartais negalima užturėti mėšlinių skystimų, kad netekētu iš kučių. Tai atsitinka kutėms stovint ant versmėtos (šaltiniuotos) vietos. Tas mėšlų skystimo ištekėjimas yra su dideliu pragaiščiu dėl ukininko: pagal aprokavimą mokslo vyrų, vienas gorčius mėšlinio skystimo kaštuoja kapeika; o jei prie to atminsime, juog skystimui ištekėjus, mėslas budamas be drėgmės genda, tai pragaištis išeis daug didesnis.

Ką reikia daryti, mėšlų skystimą nėjokiu budu negalint užturėti, kad netekētu iš kučių?

Tuokart tekančią mėšlų sunką tuojaus sugauk, neišleisk tekėti kur tinkamą. Čia ukininkui priseina pačiam išgalvoti pritinkantį tarpą. Paprastinai, dirbama tam tikslui šulinėlis, iš visų šalių išmurytas su cementu; į tą šulinėlį suleidžia liekų betekantį mėšlo skystimą. Tik šulinėlį reikia apdengtą laikyti, kad neprilytu ir kad oras negautu liusos prieigos. Dėl nepagedimo to brangaus skystimo, reikia pilti į šulinėlį vitrijolį: 1 dalį vitrijolio ant 100 dalių mėšlinio skystimo (Vitrijolis lotiniškai vadinasi acidum sulphuricum, rusiškai—siernaja kislota, kaštuoja 5 kopeikas už svarą).

Mėšlų skystimu laisto daržus, smiltynus ir pievas.

Jei mėšlų skystimai išteka iš kutės, tai mėšlus ten reikia tankiai barstyti smulkiomis torpėmis, o jų neturint—smulkiomis žemėmis; tai reikalinga, kad mėslai nepagestu.

Laidaras (kitur vadinamas diendaržis) yra tai dalis kučių, neapdengtoji stogu, kur laikomi yra gyvuoliai vasarą palaidi. Gudrieji ukininkai panaikino laidarą, pripažindami jį už pragaištingą dėl ukininko per tatau, kad jame daug mėšlu pagenda, nuo lytaus ir saulės į niekus pavirsta.

Įspėjimas. Mėšlų kruvos ir mėšlų duobės, kur yra užlaikomos, reikia laikyti apdengos nuo lytaus ir saulės. Ten kalkiai*) vodyja, paskubindami garavimą amonijako.

Žinios iš Lietuvos.

Kaunę nedėlioje 12 vasario Tilmanso darbininkų salėje buvo lietuviškas vakaras, muzikališko ratalio „Daina“ naudai surėdytas. Lošė komedią „Užburtas Kunigaikštis.“ Iš lošikų labiausiai atsižymėjo p. Leškevyčius, lošęs Joną Čebatorių. Veizint į p. Leškevyčių, galima aiškiai nuregėti, kad šis žmogus kaipo komikas (juokdarys), turi įgimtą gabumą, tikrą doveną. Kiekvienas jo žodis, kiekvienas žingsnis prispiria publiką juokties, kartais net balsingai. Teipgi labai gražiai lošė pana Palubinskaitė—Margaritės rolę, p. L. Jono motinos rolę, p. V. Liorentaitė—antrosios Margaritės rolę ir kitas mažesnes roles. Gražiai atliko savo darbą p. Nešokotis—kunigaikščio rolėje, p. Paskevyčius—grovo Liaube, p. Abramavyčius—gydytojo, p. Liorentas—slaptaus raštininko, p. Rumševyčius—kamerdinerio, p. J. Bobravyčius tarno ir kiti. Žodžiu, komedijos sulošimas tikrai pasisekė ir susirinkusioji publika buvo visai užganėdinta. Prieš ir po spektaklio choras, p. Nacevyčiaus surėdytas, perdainavo keletą lietuviškų dainelių. Dainos buvo parinktos kaip-tik atsakančios. Choras dainavo labai gerai. Kauniečiai lietuviai turi būti dėkingi p. Nacevyčiui už jo kantrų triušą, paaukautą surėdymui teip gražaus choro. Ir tie iš publikos, kurie lietuviškai nesupranta, gerėjos iš mūsų choro ir dainelių melodijos. P. Paskevyčius pasakė keletą eilių iš poezijos p. Maironio. Publikos buvo daug, bet tvarka buvo užlaikoma. Po spektaklio ir dainų prasidėjo šokiai, kurie tęsėsi iki 4 valandai po dvylikės.

Margalis.

Iš **Mintauj**os rašo, kad gubernatorius leides draugijoms rėdyti pasilinksminimo vakarus, kas buvo kietai uždrausta iki 15 d. Sausio šių metų. Pasinaudodama iš to leidimo, Mintauj^{os} Lietuvių labdaringa draugija surėdė vakarą 12 d. vasario. Lošė dramatišką paveikslą p. Margalio „Musų Bajorai“. Smulkesnių žinių apie tą vakarą dar neturimė.

Kabinas.

Nuo Prusų rubežiaus. Pradedant nuo 15 d. šio mėnesio Vokėčiai uždėjo didelį muitą ant mūsų arklių, parduodamu Voketijai. Už arklių, vertą 100 r., reiks mokėti 30 rub. maito. Už brangesnius-gi arklius ir maitas atsakančiai brangesnis. Vertybę arklio sprems tam tikras apiprekiotojas—veterinaras (gyvulių daktaras) Tai dabar mūsų arkliai atpigs, kaip per karę su Japonais. Teippat uždejo Vokėčiai muitą, nors ir nedidelį, ant pašaro.

Skaitytojas.

*) Kalkiai kitur vadinami „vopna“

IŠ ŽEMAIČIŲ VYSKUPIJOS

Kunigų permainos: Kun. Martinas Jankauskis Kauno Kam. perkeltas į Grivą Kurl. gub. ant filijos, Kun. Kazim. Bukontas Grivos filialista į Šaukutą ant filijos, Kun. Antanas Čiapas iš Šaukutos į Lauksodį ant filijos, kun. Fliorijonas Butminas iš Lauksodžio į Leščius ant filijos, kun. Jurgis Fronckevičė Varnių altarista užsigyveno Mečaičiuose ant filijos kun. Pranciškus Razutis buvusias Šiaudinių filialista perkeltas į Švieksną ant altaryjos, kun. Konstantas Steikunas Vyžonų kamendorius į Betygalą ant altarijos; bet Jo Mylistos Vyskupo raštas suvaikščiojęs ir Vyžonuose ir Anykščiuose ir nesuradęs ten kun. Steikuno pagrįžo atgal Kaunan, teip kad nežinia kada kun. Steikunas atvažiuos į Betygalą.

Kun. Fridrikas Štempelis Mintauj^{os} kamendorius visiškai išsikėlė iš mūsų vyskupystės į Mohilevos arcivyskupystę.

Kunigai: Opulskis Vladislovas ir Janulaitis Pranciškus pagrįžę iš Mandžurijos ir paskirti ant filijų, kun. Opulskis į Paneviežėli ir Janulaitis į Ugionis, valdžios paliko neužtvirtinti.

— 13 d. Vasario mėnesio Kauno moterų klostoriuje mirė zokoninkė Kotryna Bielskaitė, turinti metų septynesdešimtis.

Iš Vilniaus vyskupijos

Vilniaus dvasiškojoje katalikų seminarijoje 8 vasario tapo įvestas lietuviškos kalbos mokymas. Mokitojūm yra Kunigas Kukta. Tai didi, svarbi permaina. Nuo šio laiko Vilniaus klerikai mokinsis lietuviškai kalbėti, idant paskui tapę kunigais. galėtų lietuviams lietuviškai pamokslus sakyti, katekizmo mokyti. O ligšiol tai Vilniaus gubernijos lietuviai ir poterius lenkiškai kalbėjo, per tatai, kad ten maža buvo kunigų mokačių lietuviškai.

Iš Girkalnio (Ras. pav).

Pas mūsų viškas ramu, gyvenimas savo keliu ramiai plaukia. Gaila tik kad žmonės čia mažai laikraščių teišrašo. Kitose parakvijose, kaip, duokime Dusetų, Kulių, Krakių ir kitur desėtkais egzempliorių ateina laikraščiai, o čia led tik keli numerai „Nedėldienio Skaitimų“, vienas, ar du numerai Šviesos, „Vilniaus Žinių“ teipogi ne daugiau kaip kelis egzempliorius galima pamatyti. Taigi geistina butų, kad kas Girkalniškius paragintų prie laikraščiu skaitymo,

Labai geistina butų įsteigti čia ubagine, kaip Betygaloje kad yra įrengta. P. Grabauskis Surmantų dvaro valdytojas buvo tą užmanymą nekuriems geresniems ukininkams pataręs, ir galima buvo tikėtis, kad jis pats butų daug paaukavęs ant to dalyko, bet kažkas jo užmanymą suniekino... Kad vieną kartą tas užmanymas nepasisekė, tegu antrą kartą pamėgina; rodos kad vietiniai kunigai turi tą dalyką, ubaginės įrengimą, paspirti.

Kebeškis.

15 vasario Kaune įkurė valstiečiams žemės perkamojo banko skyrių.

Gubernatorius apturėjo telegramą nuo Vidaus dalykų ministerio, kad nuo 20 vasario butų renjami smulkiųjų žemvaldžių susivažiavimai ir valstiečių suseigos saviems išgalotiniams rinkti ir kad tie rinkimai pasibaigtų bent lig 10 kovo. Todėl gubernatorius pavedė tam tikroms komisijoms pasirūpinti, kad tie rinkimai įvyktų ant paminėto termino.

Žemaičių Seminarijoje Kaunė 16, 17 ir 18 šio mėnesio Vasario dienoje atsilaukė gavėninės rekolekcijos, ant kurių ir iš parakvijų buvo atvykę tuli kunigai.

Pirmoje šv. Gavėnios nedėlioje 19 Vasario Jo Mylista Vyskupas Sufraganas Cyrtautas Seminarijos bažnyčioje suteikė keturius mažuosius šventimus šiems klerikams:

1. Auguliui Mikolui.
2. Asminavyčiui Jonui.
3. Brakniui Antanui.
4. Čamanui Juozapui.
5. Dėdellai Peliksui.
6. Dombrauskiui Karoliui.
7. Dombrauskiui Mėčislovui.
8. Gabriui Klemensui.
9. Gėrčakui Lucijonui.
10. Grigaliunui Mikalojui.
11. Halopai Juozapui.
12. Janauskiui Jonui.
13. Ignatavyčiui Stanislovui.
14. Janušui Albinui.
15. Ivaškai Antanui.
16. Jurgelevyčiui Simonui.
17. Kasperavyčiui Antanui.
18. Katelei Povilui.
19. Kazėnui Juozapui.
20. Kojeliui Juozapui.
21. Kviatkauskiui Juozapui.
22. Laurinčikui Juozapui.
23. Mazurai Juozapui.
24. Mylemui Aleksandrai.
25. Montvilui Ignatui.
26. Olechnavyčiui Jonui.
27. Pauriui Antanui.
28. Parickiui Juozapui.
29. Ribakui Justinui.
30. Samovyčiui Antanui.
31. Semenavyčiui Vincentui.
32. Skirgailai Jeronimui.
33. Slabšinskiui Mikolui.
34. Stulginskiui Aleksandrai.
35. Simaičiui Antanui.
36. Šovai Klemensui.
37. Urbeliui Stanislovui.
38. Useliui Pranciskui.

39. Višniauskiui Adomui.

40. Vitkauskiui Fortunatui.

41. Voinauskiui Pranciskui.

42. Žukui Mikolui.

Varšuvoje neseniai miręs kun. Jasielskis, Siesikų Kleb. (Kauno gub.).

Žinios iš visos Rusijos.

Peterburgas. Valstijos Seimas sulig Viršiausiojo paliepimo senatui susirinks 28 balandžio—Laikrastis „N. Vr.“ praneša, esąs laukiamas artimamę laikę Manifestas, kurs paleisias iš kalėjimų politiškus prasi-kaltėlius.—Peterburge neužilgo bus atidengta pirmoji tautiška lenkų mokykla, katalikiškos labdaringos draugijos kaštu įsteigta.

Praneša, kazokai busią paleisti namo.—Laikr. „Rus“ rašo, kad valstijos medžegiškas stovis yra prastas ir kad jo pataisymui priseis valdžiai perleisti gelžkelius svetimiems kapitalistams.

Streikai **Kaukazo** gelžkelių padarė išdui nuostolių ik 15 milijonų rublių.

Varšuvoje šiomis dienomis nušovė Privislinių gelžkelių viršininką inžinierių Ivanovą. Į jo vietą tapo paskirtas inžinierius Reisligas.

Po visos plačios Rusijos miestus sparčiai eina darbas kas link rinkimo atstovų į Seimą. Socijalistai darą susirinkimams įvairias kliutis. Varšavoje terp susirinkusiųjų ir socijalistų buvo nėt atviras susirėmimas.

Vladivostoke sumišimai nurimo. Gyventojai pritruko valgomų daiktų. Japonai pristato žuvį, rusiškai sutaisytą.

Traukinių susitikimai. 14 vasario Mandžurijoje prie stoties „Macevka“ susitiko kareivių traukinys su tavoriniu. Sudužo 16 vagonų ir užmušta pečkuris ir 8 kazokai, keturi sužeisti. Užmušta ir sužeista 46 arkliai. Prie stoties „Lichačev“ (netoli Charkovo) susitiko du tavoriniu traukiniu.—15 vasario prie pat Vilniaus pasažirų traukinys užlėkė ant tavorinio. Yra ir skaudžiai nukentėjusių žmonių. Šį kartą kaltas esąs mašinistas—jis bus patrauktas teisman.

Baltstogė: (Gardyno gub.) Čia revoliucijoniški judėjimai, kaip praneša, neketiną nurimti. Įsteigta tam tikra komisija stabdyti sumišimams.

Helsingforsas, 13 vasario valstijos taupomąją kasą užpuolė apsiginklavę piktadariai ir paėmė didelę pinigų sumą (180.000 rub.) Du užpuoliku Tammerforsę suimta, kiti dar nesugauti.

Ligšiol buvo Suomijos Universitete mokinimas rusiškos kalbos priverstinas; dabar tai palikta liuosam norui studentų: rusiškos kalbos lekcijas tie telankys, kurie patįs norės.

Vilnius. Čia yra įsteigta stipra krikščionių-demokratų partija rūpesčiais jos dabartinio pirminin-

ko vyskupo Ropo. Partijos programa yra gana plati ir gerai apmisyta.

Vidurinių dalykų ministeris įsakė gubernatoriams ir aprinktiū perdėtiniam nedaryti kliučiu žmonėms norint įkurti mokyklas prie bažnyčių. (Kov. Tel.)

Vilnius. Buvusis Vilniaus apskričio mokyklų globėjas p. Popovas, gana pažįstamas savo pakraipomis mūsų kraštui, atsistatydino nuo vietos.

Į Ringą susivažiavo ant posėdžių iš Liepojaus, Goldingos, Mintaujos ir kitur konstitucijonalių-demokratų atstovai.

Žinios iš užrubežio.

Njujorkas (Amerikoje). Negrai, arba juodieji žmonės, užmušė du „baltu“ vyru, tarnavusiu prie gelžkelio. Dabar „baltieji“ nori atkeršyti negrams. Po gatves vaiksčioje didi buriai. 7 negrų namai sudeginti.

Kažkas painojas tarp Vokietijos ir Francijos. Vokietija užmano greitame laikę pakeisti senuosius artilerijos ginklus naujaisiais. Žinovai vienok sako, kaip galima spręsti iš karės Rusijos su Japonija, toks pakeitimas negalys būti umai įvykdytas ir reikalaujas geroko laiko, pakol prie naujų armatų prirastų aficėriai ir kareiviai. Francuzų armija naujusius ginklus turi jau nuo 8 metų.

Laikrasčiai paisto, kad Japonija, Anglija ir Jungtinės Valstijos susitarė iš vien' ginti savo reikalus Kinuose, o Rusija ir Vokėtija susikalbėjo varyti iš vien' savo reikalus, Kiniečiai esą prilankesni Rusijai ir Vokėtijai. Užtat—rašo toliaus nekurie laikrasčiai—Vokėtija ir rupinas dabar nukreipti Francijos ir kitų valstijų akį ant Morokos klausimo, idant pati galėtų tvirtai įlįsti į Mažąją Aziją ir duotų laiką Rusijai sustiprėti Tolymuose Rytuose.

Turkijos žemėje šen-ten neramu. Albanijoje kartas nuo karto esti demonstracijos.

Arabijoje maištas. Buvo arabų susirėmimai su Turkijos kariuomenę. Keliuose mušiuose turkai prakišė. Mušis prie Taisc nepasibaigė. Arabai užjėmė daug vietų. Dabar ten dideli lietūs.

Vengrijos seimas tapo išvaikytas ir jo rumė stovi kareiviai. Seimo sąnariai laiko pašalinius posėdžius. Jeigu greitame laikę nebus paskirti naujų atstovų rinkimai, Vengrijoje gali kilti suirutė.

Redaktorius Pralotas **A. Karosas.**

JAVŲ KAINOS (cienios).

<i>Vilniuje 7 vas.</i>	<i>Liepojuje 8 vas.</i>
Rugių pudas 80 k.	83 kap.
Avižų „ 86 k.	82—85 k.
Miežių „ 90 „	
Sėmenų	1 rub. 40 kap.
Žirnių „ 1 r. 20 „	
Bulvių puras 1 r.	
Sviesto svaras 40 k.	40 kap.
<i>Kingoje 13 vas.</i>	
Rugių pudas 96 k.	78—80 k.
Kviečių „ 1 rub.	96 k.—1 r. 3 k.
Avižų p. 75—82 k.	70—80 k.
Miežių p. 75—77 k.	75—80 k.
Sėmenų	1 r. 35 k.—1 r. 45 k.
Linų birkav. 38-51 r.	25—48 r.
Žirnių pudas	75—80 k.
Vikų „	75—85 k.
Bulvių puras	70—80 k.
<i>Šiauliuose 13 vas.</i>	

== Vargonai 12 balsų ==

nebenauji, bet dar geri, parsiduoda nebrangiai. Artimesnių žinių kreipties prie Švėkšnos klebono. Krasa Švėkšnai Kauno gub

2—2

GARBIŲ KLEBONŲ ATIEDI!

Parduodu tuojaus visiškai pigiai labai gražius modelius ir formas iš cemento bažnyčios langų romams gotišku stiliumi.—

3—1

Mintaujos Klebonas.

„Nedėldienio Skaitymo“

* agentūros: Kaunę p. Naujalio Knygynas.—Rin-
* goje p. Jakavyčiaus (Katalikų gatvė, 16) ir p.
* V. Podrezo (Aleksandro gatvė, 6) knygnai.—
* Liepojuje p. Virkučio knygynas (Raštininkų gat-
* vė, 14).—Šiauliuose p.p. Savičiaus ir Zaborskio
* knygnai ir pas Eitučio prie bažnyčios.—Bir-
* žiose p. Januševyčiūtės knygynas.—Plungėje p,
* Bichnevychiaus knygynas.

* Kas jema 10 egzemplarų, vienuoliktą gau-
* na dovenai.